

u ngelu' pasubana' tu kamu nu Sakizaya

原鄉教師觀點▶

撒奇萊雅語支援教師的甘苦

サキザヤ語支援教師の苦楽

The Happiness and Hardship of a Sakizaya Language Support Teacher

口述 | Imi 陳玉蘭 (花蓮縣撒奇萊雅語支援教師)

記錄・圖 | 福定・博海 (東華大學多元文化教育研究所碩士生)

kalingatuan no kako pasubana' tu kamu nu Sakizaya sa. nay 2003 mihcaan katukuh ayza pasubana' i adidi'ay picudadan nu Sapat (舞鶴國小). i sumamad sa na makala henay tu sabaw tusa ku micudaday nu Sakizaya a wawa. nikasa katukuh ayza 2011 a mihcaan tataytay tu ku liwan. nayay tu ku siwawaay. katuud aca ku malimaday ku eneng. kalihanawan sa ku kawada' nu wawa.

na:yi'tu ku minanamay tu kamu nu mita

2006 a mihacaan i kucung (國中) nu Kuhkuh (瑞穗) a pasubana', ya micudaday ayza u nay tizaay amin nay adida'ay i Sapatay henay a picudadan ku milihizaay minanam tu nu Sakizaya a kamu. nikasa patayzaan tu amin nu i niyazu'ay babalaki ku wawa micudad i nu Kuhkuh a picudadan (瑞穗國小) ayza. na patayza tu wawa caay tuaca pizateng tu sapinanam tu kamu nu mita (Sakizaya). azihansa u wawa amin nu Sakizaya. zayhan u nikacaay ka i mata nu babalaki ku Sakizaya kiw wada' satu ku minanamay a wawa tu kamu nu Sakizaya. tayzatu amin i nu Amisay a kamu minanam.

sapisulut tu balucu' nu micudaday a minanam tu kamu nu mita

pasubana' kaku tu nu kucung (國中) sa. papulunghan

我從2003年開始在舞鶴國小擔任撒奇萊雅語支援教師，全盛時期有12位學生，到了2011年僅剩下1位學生，部落人口外移嚴重及出生率低，讓人擔憂少子化。

族語學習人數銳減

2006年起也任教於瑞穗國中，學生大部分是從舞鶴國小畢業的學生。但是部落家長現在都把孩子送到市區的國小，也不太重視自己的族語，其實那些孩子都是撒奇萊雅族的小朋友，只是因為家長本身認同的關係，造成學習撒奇萊雅族語的學生人數銳減，那些孩子都在瑞穗國小學習阿美語。

刺激學生的學習意願

國中族語教學時，上課情況是有7位不分年級的學生在同一間教室學習，瑞穗國中有原住民資源教室，設備齊

ku papituay micudaday minanam. nikasa kapah ku cacudadan (教室) nu Kuhkuhay a kucung (瑞德國中). cayay ka kapah ku nu Sapatay a adidi'ay picudadan (舞鶴國小). uzumasa yu sumamad na i tizasa i pipazengan tu kakaian tu cudad a cacudadan (教室) mipasubana' tuhniyan. yu mazateng ku nikapakuyuc ku pinanaman nu micudaday a wawa sa. adada ku balucu' isaw nu maku. u nika hini:tu nu cacudadan sisa cayay ka namuh ku micudaday a milihiza minanam. ayza u mihalhalay tu ku micudaday tu pabaluh nu cacudadan (教室).

家長的態度會影響孩子學習族語的情形。

hangisaw yu sumamad sa na izaw ku misasingay (錄影) tu pipasubana' nu maku i putah nu picudadan. i tawyasa anu cayay ka kapah sa satiku-tikuhan kami. caledes ku demiad. cacay ku demiad misasing tu pinanam nu wawa i tawya. halu kaku sa sabaw spat kami mapulung. azihan sa tusa a malebut ku lipida (工資) nu niyam. madihien kaku tu wawa kiw awzahan nu maku ku baki atu bayi a pakan i tuhniyan a pakanamuh tu niyazu'ay a babalaki. azihan cayay ka taneng kiya tusa a malebut a paysu'. tatenga' ya nisasingan tawya sa cayay pabelien nuhni kami. hangisaw cayay ka lecad ku pilunguc nu adidi'ay atu kucungay (國小、國中) a sasaydang (校長) tu pasubana'ay tu kamu a saydang nu kucung (國中) sa. anu madademec ku micudaday tu nu kamu sa. a demecen ku tau sa. talakaw ku pilunguc nu sasaydang nu Kuhkuhay a kucung (瑞德國中). tatenga' mademec nu Kuhkuhay ku zumaay a kucung. masakasenengan tu isaw. azihan sa cayay ka tineti:neng ku

全。舞鶴國小教室設備較為簡陋，我曾經在司令台、儲藏室、走廊教書過，我認為，教室的環境多少會影響學生興趣及學習意願。小朋友希望能在設備好一點的環境學習，記得有一次曾經有別的單位來學校，為了拍攝室外族語教學情況，拍了一整天，只要畫面有差錯就要重拍，有雜音也要重拍，可是連同老師與14位學生只領2千元，拍完之後族語教師還倒貼買糖果請學生和學生家長，更糟糕的是拍完的影片和照片都沒有給我們。學校對於教師的要求，國小跟國中不太一樣，瑞德國中校長要求族語教師帶學生參加族語比賽一定要得名，老師為

部落家長現在都把孩子送到市區的國小，也不太重視自己的族語，因為家長本身認同的關係，造成學習撒奇萊雅族語的學生人數銳減，那些撒奇萊雅族的小朋友都在瑞德國小學習阿美語。

picudadan tu nu kangelu'an nu pasubana'ay a saydang. u nu adidi'ay a picudadan (國小) sa. cayay ka i balucu' nuhni ku mahiniyay a kawaw nu mipasubana'ay tu kamu a saydang. cayay piliclic tu kawaw mahica:tu ku pinanam nu wawa. tatenga' cakaycakayhan niyam ku sapisulutaw tu balucu' nu wawa minanam tu kamu nu mita. a hicanaca cayay tu ka papi:na ku minanamay ayza.

nu nikacaay ka lecad a mihcaan nu micudaday a sapasubana'

saayaw a malingatu minanam tu kamu sa. na inayay henay ku katinengan nu adidi'ay picudadan (國小) a micudaday. pasubana' i tuhniyan u saayaway sa u pinanam miazih tu cudad nu dadiw. minanam tu kamu. atu minanam miyazih tu lumazi (羅馬字) atu ngiha'. nu 1-3 adidi'ay micudaday. saayaway i dadiw a misulut tusakanamuh nuhni milihiza. cayay ka u nu hulam (注音) ku sakatineng. u nu 4-6 adidi'ay micudaday sa pitengil a misulit (聽寫) atu minanam misulit tu cacay nu kamu. saziku'zay unitu payniyay i laylay nu niyazu' atu nu naybabalakiay a dadiw

了民族及學生付出精神、體力，替學校得了名次，學校也沒有給予族語教師獎勵，而是覺得這是應該做的。舞鶴國小校長就沒有這麼要求，不去過問族語教學。上課大部分用獎勵的方式來刺激學生的學習意願，買糖果的錢都快跟一堂課的鐘點費相等了。

不同程度學生的教學方法

在學習族語的區別上，國小仍屬懵懂階段，目標是讓學生學會認字、歌謠、對話，部分口語對話是以自然發音法為主，小朋友看到羅馬字就知道族語的發音，國小1~3年級主要是用民族歌謠來引導學生的興趣，全程都沒有用注音符號輔助，4~6年級學生認字程度就提升許多，偏向聽寫或說出完整的句子，主要教學目標是以歌謠融入民族文化、族語教學引導學生的興趣。國中主要教學目標以學生通過族語認證為主，7、8、9年級學生一上課就嘗試練習族語認證的考試題目，訓練他們朗讀、演講、基本對話、造句、造詞等等，國中學生的家長對於族語教學相當期待，希望小朋友每個人都能通過族語認證，有時候我會讓學生聽寫練習，然而這些修課的學生在教會裡及部落裡都接觸過族語，因為都是教會的孩子，師生關係較熟悉，不需要花很多時間在建立師生關係，而這些學生也很親切地叫我姑

歌謠可以引導學生學習族語的興趣。

在學習族語的區別上，國小仍屬懵懂階段，目標是讓學生學會認字、歌謠、對話，以歌謠融入民族文化、族語教學引導學生的興趣。國中則以學生通過族語認證為主，並訓練他們朗讀、演講、基本對話、造句、造詞等等。

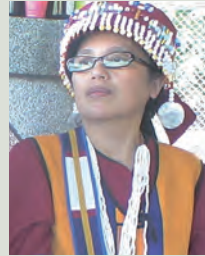

身著傳統服飾參加活動的撒奇萊雅族小朋友。

ku pasubana'en. nu kucungay (國中) micudadaysa. u pinanam tu sapiseking (認證考試). 7, 8 atu 9 mihaan nu micudadaysa. saayaway uni:tu cudad nu sapiseking ku nanamen. minanam miasip tu cudad, atu cayay piatih tu cudad a misakamu (演講), ansaca minanam micudad tu cacay a kamu (寫例句). manamuh ku babalaki amin. adasay makala amin ku wawa tu piseking nuhni. u sakatineng na micudaday sa. mananam i kiwkay ku zuma miasip tu lumazi (羅馬字). u wawa amin nu kiwkayay a salikaka. u bayi aca na micudaday a wawa ku saydang. mananamay milihiza milipay. nikasa izaw ku cayay ka patubeli a babalaki minanam tu nu Sakizaya a kamu. zayhansa u nu Amisay ku katuuaday a tademawsa. kiw patayzaen amin nuhni ku wawa i nu Amisay minanam.

kapah ku tinsu tu nika dademedemecan tu kamu

pasubana' tu nu kucung (國中) a sapilihiza midemec tu kamusa. u nipili'an atu kapahay ku piasip atu ngiha' ku mapili'ay. nikasa sibalucu' amin ku micudaday a maydih madademec tu kamu. nikasa cacay a picudadan sa cacay ku mamaala. azihan kinapi:natu a mihaan palalid a maala nu Kuhkuhay a kucung (瑞穗國中) ku sakapahay a tingsu (第一名). nu ayzaay mihaan saayaway unu miazihay tu cudad miasip a madademec sa u sakapahay ku tingsu (第一名). katukuh ayza manamuhmanamuh tu ku micudaday a wawa nu Sakizaya milihiza a minanam tu kamu nu Sakizaya.

陳玉蘭

撒奇萊雅族，族名 Imi，原鄉為花蓮縣瑞穗鄉舞鶴村馬立雲部落。玉山神學院神學士，畢業後回到馬立雲教會服事。2001年通過

首屆族語能力認證（中部阿美語）。2002年通過阿美族奇萊語（撒奇萊雅語）認證。2003年迄今，在花蓮縣瑞穗鄉舞鶴國小與瑞穗國中擔任族語支援教師。2009年起擔任東華大學委託撒奇萊雅語詞典編纂人員。

姑，也有些阿美族學生想要選撒奇萊雅語，必須經過父母親的同意，但是那些人的父母還是希望他們學習阿美語，因為很多人在使用這個語言，所以，這些想學的學生還是必須回到阿美語的班上去。

族語比賽成績優異

挑選學生參加國中族語演講比賽的時候，我通常會看學生上課學習態度、學習意願及發音正確等因素，學生大部分都很有意願，因為1族只能派1位學生參加縣賽，我們國中學生縣級族語比賽得第一名，而且參加全國族語比賽也是第一名，包括朗讀和演講比賽。歷年來演講比賽都是我們學校拿第一，今年第一次朗讀比賽也是拿第一名，得了名次之後，學生對於族語老師很感激，學習族語也更有興趣。◆